

26.05.2020

Grøn handlekraft

I disse uger vokser arbejdsløsheds køen, og i skrivende stund har knap 50.000 meldt sig ledige siden 9. marts mens over 170.000 er sendt hjem med lønkomensation. Alt imens arbejder vi alle på at holde sammen på Danmark, mens samfundet langsomt åbner op.

Første skridt ud af krisen er en sundhedsmæssig forsvarlig genåbning – også af grænserne. Dernæst skal der prioriteres og investeres i genopretningen af Danmarks økonomi og arbejdspladser. Privatforbruget er første skridt, så servicesektoren kan komme på fode igen.

En økonomisk corona-genopretning er også en enestående mulighed for at sætte skub i grønne og digitale investeringer, så vækst, beskæftigelse og klimaomstilling går hånd i hånd. Ligesom corona-pandemien ikke kender landegrænser, gør klimakrisen det heller ikke. Derfor opfordrer Dansk Erhverv til, at vi investerer i klimaløsninger, der har potentialet til at række ud over Danmarks grænser. Vi skal så at sige, se ud af oste-klokken.

En grøn økonomisk genopbygning af Danmark skal sigte bredt på alle sektorer i Danmark, og der skal tænkes nyt og på tværs. Derfor opfordrer Dansk Erhverv til en todelt strategi. En investeringsplan for grøn økonomisk genopretning nu, med vedtagelse inden sommer. Dernæst en konkret, samlet klimahandlingsplan i efteråret for hele økonomien, som foreslået af regeringens 13 klimapartnerskaber. Der er brug for grøn handlekraft, og erhvervslivet har brug for en samlet klimahandlingsplan.

Dansk Erhvervs følgende 18 forslag til en grøn, økonomisk genopbygning af Danmark er et indspil til forhandlingerne om en klimaplan, som blev lanceret 20. maj 2020. Klimaplanen skal vise vejen til regeringens klimamål, men samtidig også bidrage til en økonomisk genopretning af Danmark. Forslagene vil med afsæt i bl.a. anbefalinger fra regeringens klimapartnerskaber indebære investeringer på i alt 36 mia. kr. i 2020-21 og skabe 25.000 jobs. Heraf vil forslagene fremme private investeringer for godt 17 mia. kr., og betyde øgede offentlige engangsudgifter på knap 2. mia. kr. Samtidig vil forslagene nedsætte CO₂ udledningen med knap 2 mio. tons CO₂ på kort sigt inden 2025.

En grøn genopbygning af Danmark handler ikke kun om enkelte sektorer og virksomhederne. Det handler om hele Danmark. Derfor er de 18 forslag også rettet mod både borgeren i lejeboligen, iværksætteren, den offentlige sektor og de små, mellemstore- og store virksomheder. Og forslagene går på tværs af sektorer, fordi silotænkning i en genrejsning af Danmark ikke er den rette medicin. Der skal investeres i hele Danmark, og alle skal med. Men vi lever af og i en globaliseret verden, og genrejsningen af den danske og europæiske økonomi vil derfor også skulle ske gennem en styrkelse af det indre marked og med globalt udsyn.

Danmark har en global, grøn omstillingskraft

Vi løser kun klimakrisen ved at udvikle og skalere grønne løsninger til verdensmarkedet, der er de sorte løsninger overlegne. Hvis Danmark skal være foregangsland, skal vi vise verden, at grøn omstilling bedst gennemføres i samspil med vækst i økonomi og beskæftigelse.

Tænk bare på vindenergi. Vi kender alle historien om den danske klimaløsning, der fik finansiering, fokus og rammevilkår til at vokse sig stor. Vi tænker måske ikke så meget på det, men fordi vind har erstattet kul verden over, så er CO₂-udledningen nedsat på globalt plan med knap 600 mio. ton. Den danske CO₂-udledning er 50 mio. ton. Med andre ord reducerer danske klimaløsninger over 10 gange de samlede danske udledninger globalt. Den historie skal gentages i andre brancher. Innovation, idéer og iværksættere er derfor en del af opskriften på, hvordan vi skal udvikle de næste grønne- og blandt andet digitale eksporteventyr. Vi skal sætte den danske grønne, globale omstillingskraft fri.

I Dansk Erhverv opfordrer vi med 18 forslag til grøn handlekraft på fire områder:

- **Grønne investeringer i danske virksomheder**
  - Forslag 1: Bioteknologiske klimaløsninger
  - Forslag 2: Udnyttelse af overskudsvarme
  - Forslag 3: Grønne energiløsninger som OPP
  - Forslag 4: Fradrag for klimainvesteringer
  - Forslag 5: Ladestandere bl.a. i udkantsområder
- **Bæredygtigt offentligt og privat forbrug**
  - Forslag 6: Grønne og klimarigtige offentlige indløb
  - Forslag 7: Bedre almene boliger og offentlige bygninger
  - Forslag 8: Investeringer i grøn varme
  - Forslag 9: Bæredygtig import
  - Forslag 10: En mere cirkulær økonomi
- **Grøn digital genopbygning af Danmark**
  - Forslag 11: Fremryk Smart City-investeringer
  - Forslag 12: Boost digitalisering i erhvervslivet
  - Forslag 13: Investering i digital infrastruktur (fiber og 5G)
  - Forslag 14: Øget adgang til grønne data
  - Forslag 15: Mobility as a Service
- **Grøn infrastruktur**
  - Forslag 16: Ny grøn infrastruktur
  - Forslag 17: Bedre forhold for cyklister og andre tohjulede
  - Forslag 18: Mere klimavenlig logistik

Grønne investeringer i danske virksomheder

Klimaløsninger er i dag et dansk væksteventyr med milliardeksport af alt fra enzymer, ingredienser og vindmøller til pumper, termostater og rådgivningsydelser. Succesen bygger på innovation og iværksætterånd koblet med et

stærkt offentlig-privat partnerskab. Med en udvidelse og fremrykning af offentlige investeringer kan private investeringer i grønne løsninger boostes til en job-motor under krisen samtidig med markante reduktioner af den danske klimabelastning.

Forslagene vil på kort sigt generere private grønne investeringer på over 12 mia. kr. og 8.500 fuldtidsbeskæftigede i 2020-2021.

Forslag 1: Bioteknologiske klimaløsninger som jobskaber og eksporteventyr

Bioteknologiske klimaløsninger har et potentiale til at blive det næste danske eksport- og jobeventyr, med et globalt reduktionspotentiale på over 600 mio. ton CO₂¹ om året for løsninger, designet og udviklet i Danmark. Samtidig har vi en unik erhvervsstruktur med globalt førende virksomheder samt universiteter og forskningsinstitutioner i verdensklasse.

Dansk Erhverv foreslår:

- At nedsætte et vækstteam for bioteknologiske klimaløsninger med afrapportering i december 2020. Vækstteamet skal have fokus på klimaeffekt, eksport samt beskæftigelseseffekt i Danmark.
- At straksigangsætte investeringer i to bioraffineringsanlæg i industrielskala i Danmark ved investeringstilskud, kombineret med efterspørgsel efter grønne brændsler – herunder electrofuels i transportsektoren.
- At etablere Danmark som global hub for bioteknologiske klimaløsninger i samarbejde med Invest in Denmark, Vækstfonden og Danmarks Grønne Investeringsfond. Bl.a. med henblik på at tiltrække udenlandsk kapital og biotekniværksættere til Danmark.
- At Danmark tager grønt lederskab i EU og sætter sig i spidsen for en koalition, der arbejder for en ambitiøs Green Deal og Farm-to-Fork-strategi med fokus på, at udvikling og design af fremtidens bioteknologiske klimaløsninger skal ske i Europa.

Forslaget forventes at medføre øget private investeringer med omkring 7 mia. kr. i perioden 2020-2023. Heraf skønnes, at lidt over halvdelen iværksættes i 2020-2021. Beskæftigelsen vokser med knap 3.250 nye fuldtidsbeskæftigede.

Forslag 2: Sunde investeringer i udnyttelse af overskudsvarme

I handels-, service- og produktionsvirksomheder går der dagligt varme til spilde, som ikke anvendes til opvarmning eller proces. Stopklodsen er primært overskudsvarmeafgiften, der skal betales, hvis der investeres i at udnytte spildvarmen. Afgiften gør projekterne urentable. Der fyres derfor i stedet for fuglene. Med en regelforenklings samt generel fjernelse af overskudsvarmeafgiften og justering af elafgiften vil projekter i hele landet bidrage til at genstarte økonomien.

Forslaget er i udgangspunktet provenuneutralt eller svagt positivt, idet projekterne ikke realiseres i dag grundet afgiften - og varmebehovet dækkes

---

¹ Dette er på samme niveau som CO₂ fortrængning fra vindmøller på globalt plan.

med afgiftsfritaget biomasse. Forslaget forventes at skabe omtrent 200 jobs indtil udgangen af 2021.

Forslag 3: Fremryk investeringer i grønne energiløsninger som OPP

Der er allerede politisk forlig om etablering af nye grønne energiløsninger – fx udbud af vind og sol. I varmesektoren står man over for store investeringer i takt med udfasningen af kul.

For at maksimere beskæftigelseeffekten skal grønne investeringer ske med fokus på et stærkt offentlig-privat partnerskab, sådan at grønne løsninger kommer til at kommercommercialiseres og skaleres, så de er klar til verdensmarkedet.

Dansk Erhverv foreslår:

- Fremrykning af de teknologineutrale udbud på i alt 4,2 mia. kr., som aftalt i Energiforliget fra juni 2018 til 2020-2022. Derudover fjernes begrænsninger på antal og kapacitet af vedvarende energianlæg, så man kan få mest VE og beskæftigelse for pengene.
- Offentlig-private partnerskaber med fokus på udnyttelse og skalering af geotermiske energiløsninger i hhv. Aarhus og Aalborg i første omgang, samt forberedelse af geotermiske projekter i København, Nordsjælland og Midtjylland.

Skaleringen af geotermiske energiløsninger i Aarhus og Aalborg skønnes at øge grønne private investeringer med ca. 2,5 mia. kr. i alt. Omtrent halvdelen af investeringerne kan allerede påbegynde i 2020-2021. Forslaget øger beskæftigelsen med knap 900 fuldtidsbeskæftigede i perioden.

Fremrykningen af de teknologineutrale udbud samt fjernelse af loft på kapacitet og antal vindmøller forventes at fremrykke de grønne investeringer med ca. 4,5 mia. kr. i 2020-21. Beskæftigelsen skønnes at vokse med knap 2.650 fuldtidsbeskæftigede i perioden.

Forslag 4: Fradrag for klimainvesteringer

Et centralt element i klimaomstillingen er virksomhedernes investeringer i klimaløsninger og renere teknologi – fx energieffektivitet. På den baggrund anbefaler Dansk Erhverv at forhøje virksomhedernes afskrivningsgrundlag i 2020-2022 med 25 pct. ved investeringer i nye klimaløsninger samt sikre adgang til finansiering til de grønne løsninger via den Grønne Fremtidsfond. Som led i dette bør Vækstfonden og EKF's mandater opdateres i forhold til at stille garantier og risikovillig kapital til rådighed for klimainvesteringer i danske virksomheder.

Forslaget skønnes at generere en samlet investeringssum på omtrent 2,1 mia. kr. Beskæftigelseeffekten skønnes på den baggrund til at være ca. 1.200 jobs i perioden.

Forslag 5: Ladestandere bl.a. i udkantsområder

Elektrificeringen af transportsektoren spiller en nøglerolle i klimaomstillingen. Udvikling af den rette infrastruktur med et net af ladestandere over hele landet er afgørende.

Dansk Erhverv foreslår, at virksomhedernes afskrivningsgrundlag øges i 2020-2022 med 25 pct. for investeringer i ladestander hos virksomheder. Hvis en virksomhed etablerer en ladestander til fx 100.000 kr., så kan den øge sit afskrivningsgrundlag med 25.000 kr.

Samtidig foreslår vi at ændre beskatningsreglerne ved lønmodtageres etablering af ladestander som en del af deres firmabilsordning, sådan at lønmodtager ikke beskattes af etablering af en ladestander, hvis vedkommende ønsker en elbil.

Tiltaget skønnes at øge beskæftigelsen med knap 300 fuldtidspersoner og samtidig understøtte elektrificeringen af transportsektoren.

Bæredygtigt offentligt og privat forbrug

Ifølge Concito stammer 45 pct. af hver danskers årlige påvirkning af CO₂-belastningen fra forbrug af fødevarer, elektronik, tøj osv. Samtidig er danske service-, handels- og rådgivningsvirksomheder alvorligt ramt af corona-krisen. Finansministeriet oplyser 28. april en nedgang på 79 pct. i værditilvæksten for hoteller og restauranter, 46 pct. for kultur og fritid, 22 pct. i handel og 26 pct. i anden service.

Det offentlige køber ind for 380 mia. kr. om året, hvilket svarer til hele 17 pct. af det danske BNP. Klimaaftrykket af det offentlige forbrug var på ca. 3 mio. ton CO₂ i 2018 excl. el og varme. Med andre ord kan offentligt indkøb være en kæmpe katalysator for den grønne omstilling.

Forslagene til et mere bæredygtigt forbrug giver investeringer på 7 mia. kr. med en samlet beskæftigelseseffekt på 6.050 fuldtidsbeskæftigede i 2020 og 2021.

Forslag 6: Grønne og klimarigtige offentlige indløb

Offentlige prioriteringer kan flytte og skabe private markeder og en offentlig, målrettet indsats i forbindelse med indkøb giver ikke bare klimaeffekt på det offentlige indkøb. Det kan også skabe løsninger, som private kan efterspørge, og dermed skaleres klimaeffekten af den offentlige indsats, samtidig med der skabes nye grønne virksomheder. Offentligt og privat forbrug er dermed helt centralt i en grøn omstilling, og i en genopretning af dansk økonomi.

Derfor foreslår Dansk Erhverv et klimamål for det offentlige indkøb og forbrug på 70 pct. i 2030 med et delmål i 2025. Det vil nedsætte klimabelastningen med 1 mio. ton CO₂ i 2025 og over 2 mio. ton CO₂ i 2030. For at nå målet skal:

- Klima- og miljøkrav indgå som konkurrenceparameter i udbud. Der skal evalueres på tilbudsgivers evne til at levere innovative grønne løsninger.
- Der skal udvikles nationale standarder for beregning af klima- og miljøpåvirkning af offentligt forbrug. Regnemetoderne skal standardiseres, så der anvendes samme standarder alle steder.
- Grønne OPP-projekter skal fritages fra kommunale og regionale anlægs- og driftsrammer. Kommuner og regioner skal, i samarbejde med privat virksomheder, kunne søge om klimavenlige og innovative projekters undtagelse fra anlægs- og driftsrammer, hvis projektet kan anskueliggøre en væsentlig reduktion af klimabelastningen og desuden gerne have eksportpotentiale.
- Besparelser på det offentliges forbrug af eksterne rådgivere ophæves i 2020 og 2021. Der er brug for et tættere samarbejde mellem det offentlige og rådgiverbranchen, der kan levere innovation, viden og kompetencer til at sikre den grønne omstilling.

Derudover opfordres regeringen til i arbejdet for en ambitiøs EU Green Deal at sikre, at revisionen af EU's public procurement-direktiver om offentlige

indkøb tager kriterierne om klima og bæredygtighed med som obligatoriske kriterier.

Forlag 7: Bedre almene boliger og offentlige bygninger

Fremrykning af klimarenoveringer af almene boliger samt offentlige bygninger kan ikke alene sikre beskæftigelse i byggeriet og de afledte erhverv i fx servicesektoren. Med boligaftalen d. 19. maj 2020 er der taget et godt skridt i forhold til almene boliger, men der er et større potentiale.

Med klimakrav som sigter på både et lavt energiforbrug i driften af bygningen samt klimakrav til design og anvendelse af byggematerialer med en lav klimapåvirkning, understøtter kravene også innovation og udviklingen af fremtidens grønne løsninger indenfor en lang række byggeri, rådgivning samt services.

Dansk Erhverv foreslår:

- *Oprettelse af Klimafond til boost af renovering af almene boliger*
For at booste klimarenoveringer af almene boliger foreslås der i til-læg til Boligaftalen af 19. maj 2020, at Nybyggerifonden i Landsbyg-gefonden omdannes til hhv. en Klimafond og Nybyggerifond for det almene byggeri. Klimafonden vil forøge renoveringsomfanget i den almene sektor med 2 mia. kr. årlig fra 2021-2026, i alt 12 mia.kr. Det skønnes, at forslaget vil øge beskæftigelsen med omtrent 1.750 fuldtidsbeskæftigede 2021.
- *Offentlig-privat klimarenoveringspartnerskab*
Den offentlige bygningsmasse rummer et stort klimapotential både i driften, men også i forhold til den indlejrede CO2 i bygningerne. Samtidig kan fremrykning af renoveringer af offentlige bygninger være med til at holde hånden under beskæftigelsen i den private sektor og bidrage til innovation og udvikling af nye grønne løsninger og services. Det er positivt, at regeringen har indgået en aftale om delvis ophævelse af anlægsloftet for 2020. Dansk Erhverv foreslår at suspendere anlægsloftet i kommuner og regioner i 2021 og 2022 for klimarenoveringer af offentlige bygninger og institutioner ved of-fentlig-privat partnerskab – fx via EPC (Energy Performance Cont-tracting) eller andre OPP-modeller.

Vi foreslår, at regeringen og Folketinget øger anlægsrammen til kommu-nerne med hhv. 1 mia. kr. i 2021 og 2 mia. kr. i 2022 til innovative klimareno-vinger via OPP. Tilsvarende foreslår vi, at regionerne på samme måde får hævet deres anlægsramme med samme beløb i begge år til den grønne om-stilling. Forslaget skønnes at øge beskæftigelsen med hhv. 950 personer i 2021 og 1.900 fuldtidsbeskæftigede i 2022.

Forslag 8: Fremryk investeringer i grøn varme i erhverv og husholdninger

Olie og gas i opvarmning i mindre erhverv og husholdninger skal udfases frem mod 2030. Dansk Erhverv foreslår en fremrykning af konverteringer af olie- og gasfyr til varmepumpe eller fjernvarme. Konkret foreslår vi en for-øgelse af puljen til udskiftning af olie- og naturgasfyr til varmepumper og fjernvarme ved en tilskudskampagne på 150 mio. kr. i 2020 og 300 mio. kr. i

2021. Puljen skal udover skrotning af olie- og naturgasfyr også dække omkostninger til afkobling til naturgasnettet, og målrettes både husholdninger og erhvervsvirksomheder.

Forslaget skønnes at medføre private investeringer i husholdninger og virksomheder for ca. 1,2 mia. kr. i 2020 og 2,4 mia. kr. i 2021. Beskæftigelseseffekten er på 3.150 fuldtidsbeskæftigede.

Forslag 9: Bæredygtig import

Danmark er en handelsnation, hvor rygraden i vores virksomhedsstruktur består af små og mellemstore virksomheder. En stor del af vores forbrug er importerede varer og produkter fra SMV'er. I Danmark kan virksomhederne få hjælp til eksporten fra Trade Council under Udenrigsministeriet. Men der er ikke samme hjælp, når det kommer til import og leverandørkædestyring.

Dansk Erhverv foreslår derfor, at der oprettes en lignende importrådgivning for ansvarlig import og klimapåvirkning i leverandørkæden under Trade Council. Det skal bidrage til, at danske virksomheder mere effektivt kan løfte arbejdet med klima og miljø i hele værdikæden.

Målet er, at danske virksomheder kan blive *first in class* til en ansvarlig, grøn leverandørstyring, så vi løfter den grønne og klimarigtige import. Det kan desuden give potentiale for, at Danmark kan give en grøn klima-hub i EU for reeksport af vare fra tredjelande. 50 pct. af vores eksport er importerede delløsninger².

Forslag 10: En mere cirkulær økonomi

Mere genbrug og øget genanvendelse, hvor ressourcer og materialer ikke spildes, er et centralt element i løsningen af klimakrisen og i en mere cirkulær økonomi. Dansk Erhverv foreslår en øget indsats på i første omgang plast, emballager og tekstiler.

Emballager og plast

I 2025 skal alle emballager i EU bestå af 55 pct. genanvendt materiale, og emballagerne skal være 100 pct. genanvendelige i 2030. Der er derfor et voksende dansk og europæisk marked, og de virksomheder, som er først med de bedste grønne løsninger, kan vinde betydelige markedsandele. Det er en mulighed for danske grønne virksomheder.

Dansk Erhverv foreslår:

- Styrket genanvendelsesmarked i Danmark ved reform af affaldslovgivningen.
- Øget anvendelse af genbrugsplast gennem ændring af den danske emballageafgift.
- Udbud af minimum 2-4 anlæg til sortering og genanvendelse af emballage, der er funktionsdygtige i 2025, sådan at grønne løsninger kan kommerialiseres og skaleres i Danmark, i forbindelse med at Producentansvar for emballage skal fungere.

---

² Nationalbanken, 2019: http://www.nationalbanken.dk/da/publikationer/Documents/2019/01/ANALYSE_nr%202_Kronekursen%20har%20kun%20beskeden%20indflydelse%20paa%20betalingsbalancen.pdf

- Øge materialernes genanvendelse gennem et forstærket indre marked for affaldsbehandling. Konkret skal det ske ved en revision af EU-regler for grænseoverskridende transport af affald.

Forslaget forventes at øge private investeringer med ca. 300 mio. kr. og beskæftigelsen med 200 personer.

Bæredygtige tekstiler

Danmark har store innovative, globale mode- og tekstilvirksomheder, og et stort potentiale for udvikling af nye bæredygtige tekstiler, så vi kommer på forkant med udviklingen.

Dansk Erhverv foreslår:

- Etablering af Partnerskab for Bæredygtig Mode og Tekstil, der skal understøtte omstilling til bæredygtige og mere klimavenlige tekstiler med en bevilling på Finansloven 2021 på 25 mio. kr. fordelt over 5 år.
- Fremme øget genbrug af tøj og tekstil ved udfasning af opdelingen mellem håndværk og service i boligjobordningen, således at reparation af tøj er opfattet.
- Styrk vidensopbygning og kompetencer i danske virksomheder i bæredygtigt design og nye cirkulære forretningsmodeller ved at udvide og kvalificere de eksisterende praktikforløb.

Grøn digital genopbygning af Danmark

World Economic Forum (WEF) vurderer, at digitale teknologier kan reducere klodens udledning af CO₂ med 15 pct. i sektorer som energi, fremstilling, landbrug, byggeri, service og transport m.m.

Oversat til en dansk sammenhæng er det ca. 7,5 mio. ton CO₂. Samtidig er en øget digitalisering også afgørende for fortsat udvikling af vores virksomheder, den offentlige sektor og alle de services, vi dagligt benytter os af. Gevinsterne handler ikke kun om økonomi. Det er også bedre sundhedsbehandling, bedre undervisning, større tryghed, flere valgmuligheder og mange andre gevinster for danskerne.

Corona-krisen har gjort dette meget klart. Samtidigt har corona-krisen understreget betydningen af, at den digitale infrastruktur er afgørende for at udføre effektivt og datakrævende hjemmearbejde, som samtidig har et stort grønt potentiale. Danske virksomheder er godt rustet til at realisere et sådant potentiale med løsninger og kompetencer inden for digitalisering og energiteknologi. Det kræver dog en række målrettede initiativer for at sætte investeringerne yderligere i gang.

Forslagene til en grøn digital genopbygning af Danmark vil udover en øget produktivitet og dansk konkurrencekraft booste investeringerne med 4 mia. kr. med en samlet beskæftigelseseffekt på 2.400 fuldtidsbeskæftigede.

Forslag 11: Fremryk Smart City-investeringer i 2020-2022

Investeringer i Smart City-løsninger skal undtages fra anlægsloftet frem til 2022. Loftet er en barriere for kommunernes investeringer i Smart City-løsninger, på trods af at projekterne kan skabe en mere effektiv driftsøkonomi, forbedre kommunale services og reducere klimaaftrykket ved mindre kørselsbehov, ressourcspild mm. Det er positivt, at regeringen har indgået en aftale om delvis ophævelse af anlægsloftet for 2020. Det er dog for kort tid, og Smart City-projekter med gevinster for både driftsøkonomien, klimaet og servicen skal undtages fra anlægsloftet frem til 2022.

Implementering af Smart City-løsninger kan med fordel indgå i regeringens og kommunernes årlige økonomiaftaler (ØA). Der skal i samarbejde mellem regering og kommunerne årligt udpeges konkrete modne løsninger, der bruger fremtidssikrede netværksteknologier og har vist deres økonomiske potentiale i pionerkommuner. I 2020 anbefaler Dansk Erhverv en aftale om at indføre følgende løsninger:

- Smart-saltning af veje: Med temperaturfølsomme sensorer og dataanalyse kan saltning af veje målrettes og unødvendig kørsel og saltning undgås.
- Smart-affaldstømning: Med sensorer i skraldespande, der giver besked, når skraldespanden er fyldt, kan kommuner spare både kørsel og penge på tømninger.
- Intelligent trafikstyring, trafiklys, variable hastighedstavler og trafikstyring i realtid: fx løsning baseret på GPS-realtidsdata (geolokation) forbedrer trafik-flowet med faldende kødannelse og CO₂-udledning til følge.

Forslagene forventes at øge investeringer i smart-klimaløsninger med hhv. 1,2 mia. kr., 1,8 mia. kr. og 2,4 mia. kr. i årene 2020-2022. Beskæftigelsen skønnes dermed øget med hhv. 700, 1.100 og 1.500 fuldtidspersoner i perioden 2020-2022.

Forslag 12: Boost digitaliseringen i erhvervslivet med 5G, AI og IoT

I Dansk Erhverv foreslår vi, at forskningsreservens indsats for nye teknologiske muligheder forhøjes med 100 mio. kr. i både 2020, 2021 og 2022 for at udvide Innovationsfondens indsats til også at fokusere på potentialet i det nye 5G-mobilnet.

Indsatsen målrettes således anvendelse af 5G, IoT og AI i danske virksomheder i alt fra sundhedsteknologi, logistik, digitalt landbrug til handels- og produktionsvirksomheder. 5G forventes at booste produktiviteten og væksten i danske virksomheder samt at bane vejen for nye grønne løsninger med høje datahastigheder og stabilitet, der understøttes af IoT og AI. Samtidig forbruger 5G-nettene kun omkring 1/10 af den energi, en given dataoverførsel kræver med de nuværende mobilnet. Danmark skal i front med både anvendelse og udvikling af 5G-opkoblede løsninger og indhente efterløbet ift. udlandet. Forslaget vil både stimulere udrulningen af 5G-infrastruktur og give det digitale og grønne Danmark et generelt løft.

Dansk Erhverv foreslår, at midlerne øremærkes til samarbejde med private aktører. Det forventes, at to tredjedele af projektets udgifter tilvejebringes af disse private aktører. Under disse forudsætninger skønnes beskæftigelsen, med en betydelig usikkerhed, at stige med knap 600 fuldtidspersoner i 2020-21.

Forslag 13: Investering i digital infrastruktur (fiber og 5G)

Dansk Erhverv foreslår, at afskrivningsreglerne tilpasses for at fremme investeringerne i digital infrastruktur. Den digitale udvikling går stærkt, og udstyr til bl.a. mobilnet bliver udskiftet, inden det er afskrevet efter de nuværende regler. Det skyldes bl.a., at SKAT siden regelændringer i 2008 betragter teleinfrastruktur som 'lange aktiver'. Fremover bør digital infrastruktur ikke sidestilles med fx jernbaneanlæg, og vi foreslår derfor, at afskrivningsreglerne justeres tilbage til før 2008, hvor aktiver i teleinfrastruktur kunne saldoafskrives med 25 pct. årligt i stedet for de nuværende 7 pct. Det er fx aktuelt, når mobiloperatører udskifter og opgraderer teknisk udstyr såsom radioantenner i mobilmasterne, hvilket typisk sker med tættere mellemrum, end det inden for de nuværende saldoafskrivningsregler foreskriver.

For at fremme investeringerne i 5G-nettet, er det desuden afgørende at give adgang til det relevante frekvensspektrum hurtigst muligt. Det vigtige 3,5 GHz frekvensbånd auktioneres efter planen i efteråret 2020, og ved denne lejlighed bør også 26 GHz båndet auktioneres. 26-GHz-frekvensbåndet vil spille en stor rolle for at indfri potentialet i 5G med meget høje hastigheder og lave latenstider. Udnyttelsesmulighederne for båndet er dog teknisk fortsat begrænsede, hvilket bør afspejles i auktionsvilkårene.

Forslaget forventes alt andet lige at medføre fremrykningen af en del investeringer. At skønne over effekten er dog behæftet med meget stor usikkerhed.

Forslag 14: Øget adgang til grønne data

Adgang til data er nutidens råstof i udvikling af grønne digitale løsninger. Selvom Danmark er kommet langt med at kvalitetssikre og gøre offentlige data fra statslige myndigheder tilgængelige i det såkaldte grunddataprogram via distributionsplatformen 'Datafordeleren', er der et potentiale for at komme længere i samme retning med adgang til fx kommunale data og forsyningsdata fra el, vand, varme mm.

Data fra offentlig forsyningsvirksomhed eller områder, der ved offentlig regulering gives koncessioner, licenser mm. fx indenfor vand, el, fjernvarme, gas mm. bør gøres offentligt tilgængeligt. Opgaven kan forankres hos fx Digitaliseringsstyrelsen, der samordner og yderligere åbner for adgang til anonymiseret data for fx danskernes forbrug af affald, vand, el og fjernvarme samt transportmønstre.

Forslaget vil have effekt på udvikling af nye grønne digitale løsninger, som netop under corona-krisen har vist potentialet.

Forslag 15: Mobility as a Service

Mobility as a Service (MaaS) er en vigtig brik i at sørge for, at borgernes mobilitetsbehov bliver opfyldt på den mest effektive og grønne måde. Alle forsøg med MaaS har vist, at denne løsning er med til at få borgerne til at fravælge privat ejerskab af køretøjer. Succes på dette område kræver som første indsats, at forskellige udbydere løsninger kan tale sammen, ved at der udvikles tekniske snitflader (API'ere), som alle får adgang til. Sker det ikke, vil der komme en lang række løsninger, der ikke kan tale sammen. Det vil ødelægge hele ideen om mobilitetstjeneste efter behov. På nuværende tidspunkt er det alene Rejseplanen, der forsøger at udbyde denne løsning, men den er ikke inklusiv. Taxaer, delecycler, løbehjul, udlejningsbiler, delbiler, langdistancebusservices mv. er ikke i tilstrækkeligt omfang en del af Rejseplanen.

Derfor foreslår Dansk Erhverv en obligatorisk API-delning for at fremme multimodalitet. Mobilitetsudbydere i Danmark bør stille visse data til rådighed offentligt gennem et API (fx MDS API), så mobilitetsudbydere kan integrere andre services i deres teknologi og derigennem fremme bæredygtig transportadfærd. Forslaget gælder for:

- Offentligt ejede eller delvist ejede mobilitetsudbydere
- Private mobilitetsudbydere der varetager en offentlig opgave vundet fx gennem udbud.
- Private mobilitetsudbydere der har en offentlig licens eller koncession.

Grøn infrastruktur

Veje og anden infrastruktur kan være med til at igangsætte økonomien og skabe vækst på længere sigt. Men vi kan ikke bare forlænge verden med brædder og fortsætte som før. Derfor foreslår Dansk Erhverv fremrykning af ny infrastruktur under et nyt grønt paradigme.

Investeringer i infrastruktur bidrager generelt til at forbedre rammevilkårene for virksomhederne og gavner samfundsøkonomien som helhed. Virksomheder i den private sektor kan opnå positive effekter på både arbejdsudbud og produktivitet. Det skyldes bl.a. bedre fremkommelighed, reduceret transporttid, mindre trængsel mv. Fx vil en forbedring af infrastrukturen, reducerer transporttider og -omkostninger. Det bidrager for det første til at øge arbejdsproduktiviteten (fx i transportbranchen), hvilket vil øge reallønnen og derigennem potentielt arbejdsudbuddet. For det andet giver det tidsbesparelser for borgerne (fx reduceret tidsforbrug ved pendling), som i et vist omfang kan blive omsat til øget arbejdsudbud. Det er bredt anerkendt, at infrastrukturprojekter med en høj intern rente giver det samfundsøkonomiske højeste afkast. Derfor bør disse projekter prioriteres først.

Forslagenes til grøn infrastruktur vil betyde investeringer på over 12 mia. kr. med en samlet beskæftigelseseffekt på 8.350 fuldtidsbeskæftigede.

Forslag 16: Ny grøn infrastruktur

Under et nyt grønt paradigme forslår Dansk Erhverv fremrykning af ny infrastruktur. Konkret er det Hillerødmotorvejens forlængelse, etape tre af Frederikssundmotorvejen, Kalundborgmotorvejen, udbygning af motorvejskapaciteten i den østjyske transportkorridor (E45), fra Randers N til Vejle N samt udbygning af E45/E20 fra Fredericia S til Kolding S, forøgelse af kapaciteten på motorring 3, opgradering af vejforbindelsen i Ring 4 mm. Listen er ikke udtømmende. Ifølge *Investeringsplan 2030*³ fra 2019 var der planlagt udbygning af eksisterende infrastruktur for godt 12 mia. kr. mellem 2021-2023. De ovennævnte projekter kan hurtigt fremrykkes, da arbejdet med planlægning og udførelsen allerede pågår, og området bør undersøges nærmere for yderligere projekter.

Som et nyt paradigme, vil det være et krav, at projekterne så vidt muligt anlægges som test og demonstrationsanlæg for grøn omstilling. De grønne krav kan fx være anvendelse af bæredygtigt design og bæredygtige byggematerialer, herunder grøn beton, genanvendelse af asfalt, opstilling af grøn energiproduktion, test af opladning af biler i bevægelse eller anlæg til fremme af biodiversitet i den omkringliggende natur etc.

Test- og demonstrationsanlæggene kan fx etableres som et konsortium i regi af Innovationsfonden, medfinansieret fra EU's forskningsprogrammer og suppleret med fastsatte KPI'er i GTS-nettets resultatkontrakter. Dette vil sikre dyb forskningsfaglig forankring i tæt samspil med erhvervslivet.

³ Transport- og boligministeriet, marts 2019: <https://www.trm.dk/media/1893/aftale-om-et-sammenhaengende-danmark-investeringsplan-2030-5.pdf>

Store infrastrukturprojekter kan ikke times og igangsættes med ugers varsel, hvilket der skal tages med i betragtning i forhold til behovet for økonomiske stimuli i samfundet. Derfor bør man både se på de projekter, som hurtigst kan realiseres, herunder de mindre projekter og vedligeholdelsesopgaver, og de større projekter, som er mest velbelyste. Større projekter bør fremrykkes i en plan for genopretning af økonomien på kort og mellemlangt sigt, så der er en handlekraftig plan, hvis krisen trækker ud.

Fremrykning af offentlige investeringer er et godt instrument til at holde hånden under beskæftigelsen i krisetider. En fremrykning af halvdelen af de ovennævnte investeringer til 2020 og resten til 2021, vil det øge beskæftigelsen samlet med ca. 8.000 fuldtidsbeskæftigede.

Forslag 17: Bedre forhold for cyklister og andre tohjulede

De positive sundhedsmæssige virkninger af cykliste er veldokumenterede, og samtidig fylder cyklister mindre i trafikken og bidrager dermed til mindre trængsel på vejene. Derudover kan bedre forhold for cyklister bidrage til en kickstart af økonomien ved etablering af bedre parkeringsforhold, flere og bedre cykelstier samt udbredelse af mikromobilitet. Udbredelse af mikromobilitet kan bl.a. ske ved bedre og mere kontrollerede forhold for såkaldt "free floating"-cykler og løbehjul til gavn for brugerne og de virksomheder, der udbyder løsningerne.

Dansk Erhverv foreslår at oprette en pulje på 500 mio. kr. til etablering af cykelstier, cykel- og løbehjulsparkering i 2020-2021. Ordningen skal spille sammen med initiativerne på Smart Cities for at skabe endnu bedre forhold for de tohjulede, og nybygningerne skal ske med grønne byggematerialer som anden ny infrastruktur, jf. ovenfor.

Ifølge analyser af infrastruktur fra 2018⁴ er der rentable supercykelsti-projekter for ca. 2 mia. kr. Over halvdelen af ruterne er endnu ikke finansierede, hvilket betyder, at der stadig er et stort potentiale i investeringer i Supercykelstierne. Puljen forventes at øge beskæftigelsen med ca. 350 fuldtidsbeskæftigede.

Forslag 18: Mere klimavenlig logistik

Mere klimavenlig logistik har mange fordele. Der køres længere på literen og godstransporten bidrager til mindre trængsel. Samtidig opnår vi både en markant klimagevinst samt en produktivitetsevinst, der gør virksomhederne mere konkurrencedygtige.

Dansk Erhverv forslår derfor revision af færdselsloven, hvor et landsdækkende forsøg med dobbeltrailervogntog, med to standardsættevogne i vogntoget (op til 32 meter), iværksættes. Denne konfiguration vil have en endnu større klimateffekt end de nuværende modulvogntog. Ud fra en markeds-mæssig vurdering forventes det, at ca. halvdelen af 2-akslede trækkere vil kunne overgå til dobbelt-trailere, mens ca. en tredjedel af 3-akslede trækkere vurderes at kunne overgå til dobbelt-trailere. Det vurderes at kunne give en samlet årlig CO₂-reduktion på 110.000 ton, og en samlet brændstofbesparelse for branchen på ca. 250 mio. kr. årligt.

⁴ Kraka, 2018: http://kraka.org/sites/default/files/public/notat_om_infrastrukturprojekter_1.pdf

Dernæst foreslår Dansk Erhverv ændringer af miljølovgivningen, så det bliver tilladt at foretage vareleveringer i ydertimerne. Der kan potentielt spares ca. 7 pct. brændstof ved levering uden for myldretiden, samtidig med at produktiviteten forbedres i transportsektoren. Det bør understøttes af lovgivning, der sikrer, at der kan ske natlevering, hvis der støjes under et vist niveau, så tilladelserne ikke inddrages uden varsel med økonomiske tab til følge for vognmand og detailhandelen. Forslaget vurderes at give en årlig CO₂-reduktion på 45.000 ton, og en samlet brændstofbesparelse på ca. 100 mio. kr. årligt.

Tabel 1 Samlet forventede effekter af investeringspakken 2020-21

	Beskæftigelses effekt, fuldtidspersoner	Investeringer (mia. kr.) *
Forslag 1:	3.250	4,0
Forslag 2:	200	0,2
Forslag 3:	3.550	5,8
Forslag 4:	1.200	2,1
Forslag 5:	300	0,4
Forslag 6:	-	-
Forslag 7:	2.700	3,0
Forslag 8:	3.150	3,6
Forslag 9:	-	-
Forslag 10:	200	0,3
Forslag 11:	1.800	3,0
Forslag 12:	600	1,0
Forslag 13:	+	+
Forslag 14:	+	+
Forslag 15:	+	+
Forslag 16:	8.000	12,0
Forslag 17:	350	0,5
Forslag 18:	-	-
I alt	25.300	35,9

* Beregningerne er lavet ved at tage udgangspunkt i input-output-tabellerne fra Danmarks Statistik. Der er brugt tabellerne på 117-brancher, hvoraf den seneste er fra 2016. Et + i tabellen angiver en positiv effekt, som ikke er kvantificeret.

Genstart af Danmark

Økonomiske udspil fra Dansk Erhverv

Når Danmark gradvist genåbner, er det nødvendigt, at vi ser på de reform- og finanspolitiske tiltag, der er nødvendige for at få gang i væksten og den danske økonomi igen.

I den kommende tid vil Dansk Erhverv præsentere i alt fire pakker, der kan understøtte de fire ben i BNP – det private forbrug, det offentlige forbrug, investeringer og eksport af varer og ydelser. Pakker og anbefalinger, der alle kan være med til sikre fremgang for dansk økonomi og varige forbedringer, som medvirker til øget optimisme, jobsikkerhed og højere indenlandsk forbrug.

Pakke 1: Vi skal have gang i forbruget

Dansk økonomi er i knæ. En fokuseret forbrugspakke skal holde hånden under danske arbejdspladser i de særligt hårdt ramte brancher og øge det indenlandske forbrug. *Præsenteret den 12. april.*

Pakke 2: Konkurrenceevnen for dansk erhvervsliv skal forbedres

En erhvervspakke med 12 konkrete forslag, der fjerner omkostninger, udvikler bureaukrati og fremmer investeringer i idéer og forskning. Vi skal skabe nye arbejdspladser, sikre genansættelser og få gang i eksporten. *Præsenteret den 24. april.*

Pakke 3: Grøn handlekraft - investeringspakke med grøn profil

Investeringspakke, der skal sikre grønne, offentlige og private investeringer. Investeringerne skal bidrage til at genrejse økonomien og samtidig bidrage til den grønne omstilling.

Pakke 4: Reformpakke der fremmer handlekraften

Dansk Erhverv kalder på en reformdagsorden. Forslagene vil øge væksten og velstanden til gavn for den fælles velfærd og danskernes økonomiske sikkerhed.